

Noter

Børneloven – Cecilie Bjerre

Alle citaterne i denne bog er nænsomt tillempet moderne retskrivning og grammatik.

Alle navne fra værgeråds- og børneværnssager er anonymiseret af forfatteren. Tidligere anbragte, der selv er stået frem med deres historie, er nævnt med navn.

Bogen bygger på et omfattende kildemateriale, som især blev indsamlet i forbindelse med udarbejdelsen af min ph.d.-afhandling. Denne bog har en formidlende karakter, hvorfor jeg har draget stor nytte af især danske og nordiske forskningsbidrag til udarbejdelsen af denne bog. Disse væsentlige bidrag figurerer i noterne og litteraturlisten.

Jeg vil gerne sende en særlig tak til den grundige korrekturlæsning af Hans Ørbæk, der ikke alene fandt grammatiske fejl, men også andre unøjagtigheder. Derudover vil jeg også takke den anonyme fagfællebedømmer for indsigtfulde kommentarer, der gjorde teksten bedre. Alle fejl og mangler er alene mit ansvar.

S. 2m: Rigsdagstidende 1904/05, Forhandlinger, s. 4799.

S. 2n: Sabroe, S. (1967): *Min mærkelige far*, s. 73.

S. 4ø: Sag 20/1910, Frk. Nielsen til værgerådet, København, 26/4-1907, Rigsarkivet.

S. 4n: Sag 20/1910, Brev fra forstanderinde til værgeråd, København, 9/6-1910.

S. 5n: Jørgensen, H. (1970): *Omsorgen for børn og unge i København gennem 250 år*, Direktoratet for Københavns Kommunes Børne- og Ungdomsinstitutioner, s. 9; de Coninck-Smith, N. (2000): *For barnets skyld, byen, skolen og barndommen 1880-1914*, Gyldendal, s. 297.

S. 6ø: de Coninck-Smith, N. (1997): "The struggle for the child's time-at all times. School and children's work in town and country in Denmark from 1900 to the 1960" In *Industrious Children: Work and Childhood in the Nordic Countries 1850-1990*, Coninck-Smith, N., Sandin, B. og Schrupf, E. (red). Odense University Press, s. 130.

s. 6ø: Kolstrup, S. (2014): *Den danske velfærdsmodel 1891-2011*. Frydenlund, s. 26.

S. 6m: Christiansen, N. F. & Petersen, K. (2001): "The Dynamics of Social Solidarity: The Danish Welfare State, 1900-2000" i *Scandinavian Journal of History*, Vol. 26, nr. 3, s. 178-179.

S. 7ø: *Betænkning fra Kommissionen angaaende Statstilsyn med Børneopdragelsen* (1895), s. 22.

https://soeg.kb.dk/discovery/fulldisplay?docid=alma99122085951005763&context=L&vid=45KBDK_KGL:KGL&lan

g=da&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Everything&query=any,contains ,Bet%C3%A6nkning%20fra%20Kommissionen%20angaaende%20Stat

S. 8m: Andersen Nexø, M. (1950): *Ditte Menneskebarn II*, Gyldendal, s. 173.

S. 9m: Petersen, J. H., Petersen, K. & Christiansen, F. (2011): "Det socialpolitiske landskab" i *Dansk Velfærdshistorie: Mellem skøn og ret*, Bind II, Syddansk Universitetsforlag, s. 112-117.

S. 9m: Andresen, A., et al. (2011): *Barnen och välfärdspolitiken, Nordiska barndomar 1900-2000*, Dialogos Förlag, s. 18.

S. 9m: Kuhnle, S. & Sander, A. (2010): "The emergence of the Western Welfare State" i *The Oxford Handbook of the Welfare State*, Oxford University Press, s. 77.

S. 10ø: Andersen, L. S. (2010): "Between Social Radicalism and Christian Socialism: Intellectuals, Social Knowledge and the Building of the Early Danish Welfare State," i *In Experts We Trust. Knowledge, Politics and Bureaucracy in Nordic Welfare States*, Lundqvist, Å. & Petersen, K. (Red). Syddansk Universitetsforlag, s. 90-91.

S. 10ø: Petersen, K. (2011), "Børnesagen. Dansk familiepolitik," i *Dansk Velfærdshistorie. Mellem skøn og ret. Bind II. Perioden 1898-1933*, redigeret af Jørn Henrik Petersen, Klaus Petersen og Niels Finn Christiansen, s. 643-788, Syddansk Universitetsforlag, s. 667.

S. 10m: *Betænkning fra Kommissionen angaaende Statstilsyn med Børneopdragelsen (1895)*, s. 16-17.

S. 11m: *Betænkning fra Kommissionen angaaende Statstilsyn med Børneopdragelsen (1895)*, s. 26.

S. 11n: Andresen et al., *Barnen och välfärdspolitiken, Nordiska barndomar 1900-2000*, s. 149.

S. 11n: Se mere om det nordiske samarbejde: Löw, J. (2020): *Världen, Sverige och barnen. Internationell påverkan på svensk barnpolitik under välfärdsstatens framväxt i mellankrigstidens tidevarv*, ph.d.-afhandling, Linköping University.

S. 12ø: Andresen et al., *Barnen och välfärdspolitiken, Nordiska barndomar 1900-2000*, s. 98.

S. 12m: Horsten, H. (1948): *Børneforsorgen i Danmark*, Nyt Nordisk Forlag, s. 43.

S. 12m: *Børnesagens Tidende* (15. januar 1922): 17. årg, nr. 2, s. 19.

S. 12n: Meeuwisse, A. & Swärd, H. (2016): "Vad är socialt arbete?" i *Socialt arbete, en grundbok*, Natur&Kultur, s. 32.

S. 13m: Petersen, A. (1904): *Samfundet og børnene*, s. 190. GECCGade

S. 13n: Sabroes søn beskriver i biografien om sin far, hvordan han ofte havde en ny plejesøn at lege med. Dog oplevede Peter Sabroe op til flere gange at blive beskyldt for barnerov: Sabroe, S. (1967): *Min mærkelige far*, Peter Sabroe Seminariet. s. 110.

S. 13n: Sabroe, *Min mærkelige far*, s. 110.

S. 14m: Sabroe, P. (11/11-1909): "To Børn og en fin Dame" i *Social-Demokraten*.

S. 15ø: Ibid.

S. 17ø: Sag 5/1910 (31/12-1909): Odense værgeråd, anbringelsesskema, Landsnævnet for Børne- og Ungdomsforsorg, Journalsager, Rigsarkivet.

S. 17n: Ibid.

S. 18m: Gordon, L. (2008): "The Perils of Innocence, or What's Wrong with Putting Children First" i *The Journal of the History of Childhood and Youth*, 1 (3), s. 343.

S. 18m: Egelund, T. (1999): *Beskyttelse af barndommen - socialforvaltningers risikouurdering og indgreb*, Hans Reitzels Forlag, s. 167-68.

S. 18m: *Børnesagens Tidende* (1912): "Beretning og statistiske oplysninger vedrørende de københavnske værgeraads virksomhed i 1910", tillæg.

S. 19ø: Sag 65/1911 (4/1-1911): Silkeborg, værgerådsmøde, journalsager, Silkeborg Lokalarkiv.

S. 19ø: Sag 65/1911 (30/1-1911): Silkeborg, anbringelsesskema, journalsager, Silkeborg Lokalarkiv.

S. 19n: Wimmer, A. (1911): *Alkohol, dens Virkning paa Individet og i Samfundet*, Universitetsudvalget, s. 11.

S. 20ø: Kirkebæk, B. (2001): *Normaliseringens periode: Dansk åndssvageforsorg 1940-1970 med særligt fokus på forsorgschef N.E. Bank-Mikkelsen og udviklingen af Statens Åndssvageforsorg 1959-1970*, SocPol, s. 94.

S. 20ø: Caspersen, H. (1985): *Moderskabspolitik i Danmark i 30'erne*, Københavns Universitet, s. 129-130.

S. 20m: Løkke, A. (1990): *Vildfarende børn, om forsømte og kriminelle børn mellem filantropi og stat 1880-1920*. SocPol, s. 33. Se også: Gejl, I. (1967), *Under værgerådet*; Gordon, L. (1988). *Heroes of their own lives*.

S. 21m: Børneloven (1905): *Lov Nr. 72 af 14. April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer m.m.*, § 1.

S. 21n: *Betænkning fra Udvalget til Revision af Børneloven og Plejebørnsloven* (1920): s. 174-175.

S. 21n: Bjerre, C. (2021): *Når staten er far og mor*, Syddansk Universitetsforlag, se især kapitel 7.

S. 22ø: Der var fx ca. 62 % drenge i 1909 og ca. 61 % drenge i 1954. I 1963: ca. 58 %: Boje, A. (1910), "Statistiske Oplysninger angaaende Værgeraadsbørn", i *Børnesagens Tidende*, (1. december 1910), , 68; "Børneværnenes virksomhed i henhold til forsorgslovens § 130, stk. 1, og § 131 samt § 130, stk. 2", (1955) *Socialt Tidsskrift* 16, nr. 11, C (1955): 441-64, 444; Direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og Landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg (1966): "Beretning for børne- og ungdomsforsorgen for tiden 1. januar 1964- 31. marts 1965" i *Socialt Tidsskrift*, afd. C 42, nr. 10 (oktober 1966): 755-819, 782.

S. 22ø: Samme tendens kan observeres i Norge: Andresen, A. (2006): *Hender små. Bortsetting av barn i Norge 1900-1950*, Fagbokforlaget, s. 57.

S. 22ø: Ferguson, H. (2007): "Abused and looked after children as 'moral dirt': Child Abuse and Institutional Care in Historical Perspective" i *Journal of Social Policy*, 36 (1), s. 130.

S. 22m: Petersen, A. (1905): *Det offentlige Børnetilsyn efter Lovene af 1ste og 14de April 1905: fremstillet særlig til Brug for Værgeraadsmedlemmer*.

S. 23ø: Grothe Nielsen, B. (1986): *Anstaltsbørn og børneanstalter gennem 400 år*, Socpol. s. 73-74.

S. 23m: Kragh, J. V., Jensen, S. G., Rasmussen, J. K. og Petersen, K. (2015): *Anbragt i historien*, Socialstyrelsen, s. 108.

S. 23m: Det beskriver Tim Frydshou Knudsen, der tidligt i sin karriere arbejdede som assistent ved Københavns Kommunes Direktorat for Børne- og Ungdomsforsorg: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20710>

S. 23n: Anonym (1916): *Værgeraadsbørnene. Fra een af dem*, s. 20.

S. 24m: Sköld, J. (2006): *Fosterbarnsindustri eller människokärlek*, Stockholm Universitet, s. 77.

S. 24n: Ungdomskommissionen (1952): *Den tilpasningsvanskelige ungdom*, J. H. Schultz A/S, s. 21.

- S. 25n: Morgan, K. og Orloff, A. S. (2017): "Introduction" i *The Many Hands of the State*, Cambridge University Press, s. 3.
- S. 28ø: Oldrup, T. (2013): "Braget i Bramming: fyldt tog kørte af sporet for 100 år siden" i *Alt om historie*, 2013, nr. 5., s. 28-31.
- S. 28m: Jacobsen, A. F. (1989): "Kontrol og demokrati" i *Historisk Tidsskrift*, 15. s. 262-63.
- S. 28m: Krag et al., *Anbragt i historien*, s. 53.
- S. 28n: Kragh, *Anbragt i historien*, s. 53.
- S. 28n: Jacobsen, A. F., "Kontrol og demokrati," s. 264.
- S. 30m: S.P.F. (1934): "'De har taget mine børn -'," *Aftenbladet*, 22/9, s. 5.
- S. 31ø: S.P.F. (1934): "Forældrenes protestmøde i tvillinge-affæren i aften" i *Aftenbladet*, 1/10, s. 3.
- S. 31m: S.P.F. (1934): "Tvillingernes skæbne afgjort" i *Aftenbladet*, 16/11, s. 7.
- S. 31n: Bjerre, *Når staten er far og mor*, se kap. 3.
- S. 32m: de Coninck-Smith, N. (2008): "Children's talk and parental fear" I *Journal of Historical Sociology*, 21(4), s. 521.
- S. 32m: Seidelin, M. F. M. (2015): "*Én nem og ikke altid uvillig partner? Opfattelsen af børns rolle i incestsager 1930-1967.*", ph.d.-afhandling, s. 200.
- S. 32n: Grothe Nielsen, *Anstaltbørn og børneanstalter gennem 400 år*, s. 14-17.
- S. 33m: Seip, A-L. (1994): *Veiene til velferdsstaten : norsk sosialpolitikk 1920-75*, Gyldendal, s. 66.
- S. 33m: Kragh et al., *Anbragt i historie*, s. 24.
- S. 33n: Også i de andre nordiske lande var den private børneforsorg langt mere omfattende end den statslige, se fx: Seip, *Veiene til velferdsstaten*, s. 67. Se også: Sköld, J. og I. Söderlin (2014). *Fosterbarn i tid och rum*.
- S. 33n: Kragh et al., *Anbragt i historie*, 100.
- S. 34m: Sundkvist, M. (1994): *De vanartade barn: Mötet mellan barn, föräldrar och Norrköpings barnavårdsnämnd 1903 - 1925*, Linköping Universitys, s. 63 & 142.

- S. 34m: Henriques, A., O. Skjerbæk og H.F. Øllgaard (1918), *Børneloven, Lov Nr. 72 af 14. April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer m.m.*, VPios Boghandel – Povl Branner., s. 87.
- S. 35ø: Frydendahl Larsen, B. (2019): *Opdragelse og diagnosticering*, ph.d.-afhandling, Lunds Universitet, s. 114-115.
- S. 35ø: Duedahl, P. (2019): *Billeder fra en anden verden*, Gads Forlag, s. 41.
- S. 35ø: Kragh et al. (2016): *På kanten af velfærdsstaten*, Syddansk Universitetsforlag, s. 150.
- S. 35n: Kragh et al., *Anbragt i historien*, s. 145.
- S. 36ø: Petersen, L. (1987): *Stiftelsestøser, Kongebørn*, Dansk Psykologisk Forlag, s. 285.
- S. 36n: Becker, K. (2019): *Verden venter*, Gyldendal, s. 19.
- S. 37m: Nielsen, S. (1992): *Onkel's erindringer*, SL-Fyn, s. 7-8.
- S. 38ø: Nielsen, *Onkel's erindringer*, s. 39.
- S. 38n: Jensen, A. (2017): *Baggårdsbørn har også drømme*, Lindhardt og Ringhof, s. 61-62.
- S. 39m: Petersen, "Børnesagen", s. 664-67.
- S. 39n: Bryderup, I. M. (2005): *Børnelove og socialpædagogik*, Klim, s. 150-151.
- S. 39n: Petersen, *Stiftelsestøser – Kongebørn*, s. 28.
- S. 40n: Bryderup, *Børnelove og socialpædagogik*, s. 143.
- S. 40m: Jacobsen, "Kontrol og demokrati," s. 259.
- S. 40n: Iversen, M. (1942): "Forbindelsen mellem Opdrager og Barn" i *Børnesagsarbejderen*, nr. 10, Juli, 108.
- S. 41m: Luckow, S. T. (2019): *Inside Family Foster Care*, Department of Sociology.
- S. 41m: Perch, P. W. (1985): *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, Gyldendal, s. 10.
- S. 42ø: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 116.

- S. 42n: Øgendahl, C. (2000): *Socialpædagogernes historie*, Socialpædagogernes Landsforbund, s. 190-194.
- S. 43ø: Bjerre, C. (2021), 'Forhandlinger om anbragte børns fremtid,' i *Arbejderhistorie – tidsskrift for historie, kultur og politik*, 1, s. 2-29, s. 3-6.
- S. 43ø: Se også kap. 10 i Bjerre, *Når staten er far og mor*.
- S. 43m: Petersen, *Stiftelsestøser – Kongebørn*, s. 24; Frydendahl Larsen, *Opdragelse og diagnosticering*.
- S. 43m: Grothe Nielsen, *Anstaltsbørn*, s. 81-82.
- S. 43n: Petersen, *Stiftelsestøser – Kongebørn*, s. 279.
- S. 43n: Jacobsen, "Kontrol og demokrati," s. 260.
- S. 46ø: Hansen, A. E. (2005): "Arbejdet bærer lønnen i sig selv" i *Børnearbejde: en antologi om 1900-tallets børn og arbejde*, Arbejdermuseet, s. 36. Se også: Birk, M. (2015), *Fostering on the Farm*.
- S. 46m: Hendrick, H. (1990): *Images of Youth*, Clarendon Press, s. 4-5.
- S: 46m: *Himmelbjerggården 1897-1997*, s. 18.?
- S. 46n: Horsten, *Børneforsorgen i Danmark*, s. 33.
- S. 46n: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 38.
- S. 47m: Sag 519/1953 (8/8-1957): Silkeborg, brev fra Peter, journalsager, Silkeborg Lokalarkiv.
- S. 47n: Kragh et al., *På kanten af velfærdsstaten*, s. 156.
- S. 48ø: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 44.
- S. 48m: Nørr, E. (2018), "Seminarieelever " på græs" . Den katastrofale lærermangel 1945-1970," i *Personalthistorisk Tidsskrift*, s. 71-98, s. 71.
- S. 48m: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 22.
- S. 48m: Ungdomskommissionen, *Den tilpasningsvanskelige ungdom*, 220-225.
- S. 50n: Petersen, K., Seidelin, M., Smed, S., Duedahl, P., & Borregaard, A. (2022): *Historisk udredning vedrørende børn, unge og voksne anbragt i særfor sorgens institutioner 1933-1980*, Svendborg Museum, s. 45.

S. 50n: Seip, *Veiene til velferdsstaten*, s. 52.

S. 51n: Koch, L. (2000): *Tvangssterilisation i Danmark 1929-67*, Gyldendal, 90-99.

S. 51n: Se fx: Kirkebæk, B. (2004): *Letfærdig og løstagtig – kvindeanstalten på Sprogø 1923-1961*, SocPol; Kirkebæk, B. (1997): *Defekt og deporteret, ø-anstalten Livø 1911-1961*. SocPol.

S. 51n: Kragh et al., *Anbragt i historie*, s. 23.

S. 52ø: Kragh et al., *Anbragt i historie*, s. 23.

S. 52ø: Duedahl, *Billeder fra en anden verden*, s. 51.

S. 52m: Sag 25432/1940 (7/3-1940): Odense, anbringelseskema, journalsager, Odense Stadsarkiv.?

S. 52m: Kragh, J. V. (2022): *IQ75*, Gads Forlag, s. 31.

S. 52n: Grothe Nielsen, *Anstaltsbørn*, 80.

S. 52m:

<https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/oekonomi/prisindeks/forbrugerprisindeks> (besøgt d. 20/5-22).

S. 53m: Andersen, N. (1941): *Børne- og Ungdomsforsorgen bag Kulisserne*, s. 25.

S. 53n: Arbejds- og Socialministeriet (1941): *Betænkning afgivet af det af Arbejds- og Socialministeriet under den 19. April 1941 nedsatte Udvalg angaaende den mod Børne- og Aandssvageforsorgen offentligt fremførte Kritik*, s. 8.

S. 54ø: Arbejds- og Socialministeriet (1941): *Betænkning afgivet af det af Arbejds- og Socialministeriet under den 19. April 1941 nedsatte Udvalg angaaende den mod Børne- og Aandssvageforsorgen offentligt fremførte Kritik*, s. 10.

S. 54m: *Isefjordsposten* (1946): "Frk. Nanna Andersen idømt 60 Dages Fængsel", 25/6.

S. 54n: Rünitz, L. (2019): *Ellen Hørup*, Syddansk Universitetsforlag, s. 261.

S. 55m: Hørup, E. (1943): "Børneværnet arbejder" i *Forældrebladet*, marts.

S. 56m: Rünitz, *Ellen Hørup*, s. 270-71.

S. 56n: Rünitz, *Ellen Hørup*, s. 285.

- S. 57ø: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 44.
- S. 57n: Petersen, *Stiftelsestøser – Kongebørn*, s. 30.
- S. 58ø: Grønbæk Jensen, S. (2022): *Livtag med fortiden*, Aarhus Universitetsforlag, s. 30-32.
- S. 59ø: Petersen, *Stiftelsestøser – Kongebørn*, s. 30.
- S. 59m: Nielsen, *Onkel's erindringer*, s. 11-12.
- S. 60ø: Nielsen, *Onkel's erindringer*, s. 160.
- S. 61ø: Andersen, V. (2017): *Indigo*, Rosinante, 17.
- S. 61m: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 66-67.
- S. 61n: Hermann, A. K. (2021): *Imperiets børn*, Lindhardt og Ringhof, s. 134-52.
- S. 62m: Bryld, T. (1998): *I den bedste mening*, Gyldendal, s. 29.
- S. 64m: Politiken (1961): "Menneskelighed vigtigere end eksamen i børnesagen", d. 10/5.
- S. 64m: Perch, *Træk af de danske børne- og ungdomshjems historie*, s. 76.
- S. 65ø: Plougmand, O. (2021): *En inspektør banker på*, Dimon, s. 31.
- S. 65m: Kragh et al., *På kanten af velfærdsstaten*, s. 148.
- S. 66ø: Horsten, *Børneforsorgen i Danmark*, s. 55.
- S. 66n: Citat fra: Jacobsen, "Kontrol og demokrati.", 255.
- S. 66n: Bjerre, *Når staten er far og mor*, s. 62-63.
- S. 67m: Rytter, M. (2011): *Godhavnsrapporten*, Syddansk Universitetsforlag, s. 49-50.
- S. 67n: Torpe, J. (1966): *Himmelbjerggaarden som behandlingshjem 1961-66*, S. L. (upubliceret), s. 161.
- S. 68m: Sag 56329/1965 (feb. 1966): Odense, interne noter, journalsager, Odense Stadsarkiv.
- S. 68n: Ibid. (10/10-1966): interne noter.

- S. 68n: Ibid. (27/10-1966): børneværns møde.
- S. 68n: Bjerre, *Når staten er far og mor*, se særligt kap. 10.
- S. 69ø: Åkerstrøm Andersen, N. (2007): *Borgerens kontraktliggørelse*, Hans Reitzels Forlag, s. 16-17.
- S. 69m: Rosenbeck, B. (2001): "En fribåren skole" i *Handlingens kvinder*, Roskilde Universitetsforlag, s. 130-31 & 145.
- S. 69n: Jensen, 'Hvorfra får børneværnsudvalgene deres sager, og hvorledes sikrer de sig, at alle sager kommer med?,' *Børnesagens Tidende* 53, nr. 2 (15. januar 1958): 84-91, s. 90; 'Børneværnenes virksomhed i henhold til forsorgslovens § 130, stk. 1 samt § 130, stk. 2,' *Socialt Tidsskrift* 16, nr. 11, C (1955): 441-64, s. 444.
- S. 70ø: Internt dokument, udarbejdet af Socialstyrelsen, d. 16/4-1974, Børneværnskonsulenten for Odense Amt, Rigsarkivet.
- S. 70m: Beretning for perioden 1. april 1971 - 31. marts 1972, Odense Kommune, Børneværnskonsulenten for Odense Amt, Rigsarkivet. Se også: Bjerre, *Når staten er far og mor*, kap. 5.
- S. 70m: Øgendahl, *Socialpædagogernes historie*, s. 269.
- S. 70m: Lihme, B. & Palsvig, K. (1977): *Effekten af behandling på børne- og ungdomshjem*, Socialforskningsinstituttet, Publikation nr. 78. Teknisk Forlag. 240-241.
- S. 71n: Bjerre, C. (2022): "Brændte børn i velfærdsstaten. En samtale med Charlotte Strandgaard" i *Eftertryk*, <https://www.eftertrykket.dk/2022/01/27/braendte-boern-i-velfaerdsstaten-en-samtale-med-charlotte-strandgaard/>.
- S. 74ø: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 291-292.
- S. 74m: Brask Rasmussen (2018): "Historien om Børnemagt er historien om, hvordan også et nødvendigt oprør bærer kimen til grænseoverskridende adfærd" i *Information*, 27. december.
- S. 74n: Reintoft, H. (1980): *Den bedste forsorg i verden?* Hans Reitzels Forlag, s. 8.
- S. 75m: Lihme & Palsvig, *Effekten af behandling på børne- og ungdomshjem*, s. 16-17.
- S. 75n: Reintoft, *Den bedste forsorg i verden?*, s. 21.
- S. 76m: Reintoft, *Den bedste forsorg i verden?*, s. 103.
- S. 76n: Reintoft, *Den bedste forsorg i verden?*, s. 104.

- S. 76n: Reintoft, *Den bedste forsorg i verden?*, s. 20.
- S. 76n: Blegvad, B. M. (1971): *Brikker i et spil*, Gyldendals Pædagogiske Bibliotek, s. 12.
- S. 77ø: Kragh et al., *På kanten af velfærdsstaten*, s. 459.
- S. 77m: Bryderup, I. M. (2017): *Familiepleje i Danmark*, Klim, s. 12.
- S. 77n: *Himmelbjerggården 1897-1997*, s. 150.
- S. 78m: Christoffersen, M. N. (1993): *Anbragte børns livsforløb*, Socialforskningsinstituttet, s. 42.
- S. 78m: Christoffersen, *Anbragte børns livsforløb*, s. 46.
- S. 78m: Christoffersen, *Anbragte børns livsforløb*, s. 59-66.
- S. 80m: FN's Konvention om Barnets Rettigheder, https://redbarnet.dk/media/2721/fnskonvention_om_barnets_rettigheder.pdf (besøgt 26/6-2022).
- S. 82ø: Lipsky, M. (2010): *Street-level bureaucracy*, Russell Sage Foundation, s. xii.
- S. 82n: Egelund og Andrén Thomsen, *Tærskler for anbringelse*, s. 10.
- S. 83m: Citat fra: Petersen (2013): "Familiepolitik" i *Dansk Velfærdshistorie*, bind VI, Syddansk Universitetsforlag, s. 768.
- S. 83m: Hassan, Y. (2013): *Yahya Hassan*, Gyldendal, s. 5.
- S. 83m: Andresen et al., *Barnen och välfärdspolitiken, Nordiska barndomar 1900-2000*, s. 142.
- S. 84m: Hassan, *Yahya Hassan*, s. 36-37.
- S. 85ø: De Anbragtes Vilkår, *Et rigtigt hjem*, s. 23, https://www.deanbragtesvilkar.dk/files/ugd/3bdd3e_20b7fc76f9e44b13b8b78862eb455be9.pdf (besøgt d. 26/6-2022). <https://deanbragtesvilkar.dk/anbefalinger-et-rigtigt-hjem/>
- S. 85m: Ibid., s. 16.
- S. 85m: Ibid., s. 26.
- S. 85n: Rytter, *Godhavn*, s. 28.

S. 86m: http://xn--brnehjem-54a.nu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=62 (besøgt d. 20/6-2022). eller http://xn--brnehjem-54a.nu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=62

S. 87n: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 239.

S. 87n: Bjerre, C., Rasmussen, J. K. og Grønbæk Jensen, S. (2017): "Journalens potentialer" i *Temp - Tidsskrift for Historie*, 7(14) s. 80-81; Brickell, C. (2013): "On the case of youth," i *The Journal of the History of Childhood and Youth*, s. 51.

S. 88ø: Rasmussen, J. K. (2021): *Hvem troede de jeg var?*, ph.d.-afhandling, Syddansk Universitet og Danmarks Forsorgsmuseum, s. 24-26.

S. 88m: Sköld and Swain, "Introduction," i *Apologies and the legacy of abuse of children in 'care', international perspectives*, redigeret af J. Sköld og S. Swain, s. 1-9, Palgrave Macmillan, s. 1.

S. 88m: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 62.

S. 88n: Sköld and Swain, "Introduction," , s. 4.

S. 89m: Sköld, J. (2015): "Apology Politics" i *Apologies and the Legacy of Abuse of Children in 'Care'*, Palgrave Studies in the History of Childhood, s. 22.

S. 89n: Se fx: Knage Rasmussen, "*Hvem troede de jeg var?*".

S. 89n: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 63.

S. 90ø: Arvidsson, M. (2015): "Contextualizing Reparation Politics," i *Apologies and the legacy of abuse of children in 'care'*, Palgrave Macmillan, s. 80.

S. 90m: Malinen, A., Markkola, P. & Hytönen, K. M. (2019): "Conducting Commissioned Research" I *Scandinavian Journal of History*, 45(2): Historical Legacy of Child Welfare, s. 203.

S. 90m: Citat fra: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 54.

S. 91ø: Damløv, L., Novella, S., & Hybel, M. (2016): "Poul Erik blev mishandlet på børnehjem: Nu kommer historien i biografen," *www.dr.dk*, 10/4. <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/video-poul-erik-blev-mishandlet-paa-boernehjem-nu-kommer-historien-i-biografen> (besøgt d. 29/6-2022).

S. 91m: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2019/undskyldning-til-godhavnsdrene-gene-fra-marienburg/> (besøgt d. 29/6-2022).

S. 92ø: Grønbæk Jensen, *Livtag med fortiden*, s. 101-102.

S. 92m: Statsministeriet, *Pressemeddelelse: Undskyldning til de 22 grønlandske børn, som blev sendt til Danmark i 1951*, 8/12 2020, [Undskyldning til de 22 grønlandske børn, som blev sendt til Danmark i 1951 - Statsministeriet \(stm.dk\)](https://stm.dk) (besøgt d. 27/6-2022).

S. 92n: Kjems, R. og N. Mortensen (1991), *Et almindeligt hjem – bare større*, s. 12-13, Sabroegården..

S. 93ø: Ibid., s. 17.

S. 93n: Jensen, M. (2006): *Peter Sabroe: flugten fra drengehjemmet*. Nyt Dansk Musikteater. Siden denne bog blev sendt i trykken, er der langt om længe udkommet en biografi om Peter Sabroe: Voss, Erik. *Peter Sabroe : de fattiges værner og de riges ris*. Gjern: Hovedland, 2022.

S. 94n: Mette Frederiksens tale ved Socialdemokratiets partikongres 2018, 22/9 2018. <https://dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-til-socialdemokratiets-kongres-2018/> (besøgt 24/6-2022).

S. 95ø: Andersen, S. H. og Jensen, B. (2016): *Anbringelser: historik, omfang, årsager og virkemidler*, Gyldendal, s. 22.

S. 95m: <https://www.regeringen.dk/aktuelt/statsministerens-nytaarstale/mette-frederiksens-nytaarstale-1-januar-2020/> (besøgt d. 27/6-2022).

S. 96ø: <https://www.information.dk/indland/anmeldelse/2017/10/regeringen-saette-boern-faengsel-vaske-brandbiler> (besøgt d. 27/6-2022).

S. 96ø: Ungdomskriminalitetsnævnet, *Årsrapport 2020*, s. 33. <https://ungdomskriminalitetsnaevnet.dk/wp-content/uploads/2021/07/aarsberetning-2020.pdf> (besøgt d. 27/6-2022).

S. 96m: Øland Frederiksen, L. (2020): "Ungdomskriminalitetsnævnet: Når hjælp bliver til straf" i *Socialrådgiveren* 1,20. <https://socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/naar-hjaelp-bliver-til-straf/> (besøgt d. 27/6-2022).

S. 97ø: Ibid.

S. 97m: Henze-Pedersen, S. & Lange Rasmussen, A. (2022): *Adoption som social indsats*, VIVE, s. 6-7.

S. 97n: *ibid.*, s. 7-8.

S. 97n: Dahl, K. M., Grønvold Olsen, M., Lausten, M. & Thrane Ibsen, J. (2022): *Børn med grønlandsk baggrund, der er anbragt i Danmark – fra danske kommuner*, VIVE, s. 6.

S. 98m: Bay Nielsen & Hoffman (2022): "Grønlandske forældre blev testet på dansk og fik fjernet deres børn. Nu vil minister se på sagen," *www.dr.dk*, 17/5-2022.
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/de-blev-testet-paa-dansk-og-fik-fjernet-deres-boern-nu-vil-minister-se-paa-sagen> (d. 29/6-2022).

S. 98m: Ponnert, L. og Svensson, K. (2015): "Standardisation – the end of professional discretion?" i *European Journal of Social Work*, 19(3-4): Private troubles or public issues? Challenges for social work research, s. 591-92.

S. 99n: Ditlevsen, T. (1973): *Det runde værelse*, Gyldendal, s. 8.